



## Szerelmi nevelésre van szükség.



A huszadik század levegője, mely erős reflektorként sugározza magából a világitó, tisztító eszméket, határozott körvonalakkal rajzolta ki a nagy nőtársadalom ezer bajját, fogyatékoságát.

Nem személyeket illet a vád. Nem is egyesekről van itt szó, hanem egész osztályoknak nőiről.

Apró tévedésekről, amelyek századokkal ezelőtt estek meg és a mai napig végzetes hibákká, halálos vétkekké nőttek meg. A nőnevelésben tudatlanság és álszemérem játszott és játsza még ma is a vezérszerepet. Ez a végzetes tévedés az, amely beteggétette az egész nőtársadalmat. A titkos betegség már ott rágódik az apró gyerekleány lelkén, nő vele együtt és mikorra ez kifejlett, kinőtte magát a betegség is. Vastag indákat bocsátó hínár lett belőle, mely beszövi a lelket, elzárja tőle a levegőt úgy, hogy összebogozott szálai között mocsárgáznál egyéb nem fejlődhetik.

Óvatosan, szemünket elfordítva nyúlunk a tévelygésekben botorkálkozó nőtársadalom beteg testéhez és még betegobb leikéhez. Hozzuk a megváltó, megtisztító italt, amelytől újra megtanul lélegzeni: a Szerelmet. A tiszta Szerelmet, amilyennek ma nem ismerik az emberek a mindent teremtő őserőt. A Szerelmet, az egyedül való nagy erőt, aki volt, aki van, aki örökkön-örökké lesz. Azt a nagy, titkos Valamit, mit az emberek keresnek, de megtalálni nem tudnak. Nem azért, mert messze futnak utána,

hanem mert földfeletti dolgokban, a nem emberiben kutatják azt, mi a legtermészetesebb, a legigazabb emberiességben: a nő meg a férfi egyesülésében nyilvánul meg.

A két nem egyesülése. Milyen természetes ez. Époly természetes, mint az, hogy a rózsafa rózsát hoz, hogy a búzakaralás magot termel; mint az, hogy a nagy természetben a legalsóbb rendűtől a legmagasabb rendűig minden állat s növény a hím- és a nőelem egyesülésével alkot új életet. És az ember, a tökéletes, elfogadja, sőt bámulja valamennyiét, csak az önmagáét, az ember egyesülését, az emberi szerelem megnyilvánulását tartja szégyelni, tagadni, leplezgetni valónak.

A nőnevelés abban összpontosul, arra irányul legfőképen, hogy minnél jobban elhazudja, elnyomja az élet igaz voltát, legtermészetesebb megnyilvánulását: a szerelmet, a szerelemre való vágyódást. Ez a törekvés ott van már a három-négy esztendő gyerkeleány nevelésében is. Példával szolgállok:

Ismerősöm leánykája az udvarban lakó játszótársával, egy hasonló korú fiúcskával óvodából jött haza.

— Nem csókolod meg kis barátod, — mondom én a leánykának, mikor láttam, hogy elválnak.

— A kis lánynak nem szabad a fiút megcsókolni, mert az véték, — feleli a kis lány ...

Ozsonna után megint együtt játszott a két gyerek. Figyelem őket és látom, hogy óvatosan a szekrény mellé bújva csókolóznak. A kis lány tehát elkövette a világon a legegyszerűbb, legártatlanabb dolgot, mint vétket. Mert neki azt mondták, hogy a fiút megcsókolni véték, amelyért istenke megbünteti. És ő ebben a tudatban csókolta meg játszópajtását. Mint vétket, tudatos, szándékos vétket követték el a gyerekek a csókolódzást. Sőt megtanultak már hazudni, eltitkolni is, mert nekem azt mondtak, hogy nem csókolóznak. Sőt csalni is, mert óvatosan a szekrény mellé bújtak. Így önti az álszemérem az első, a legveszedelmesebb méregcsöppet a lánylélekbe. Rávezeti őt a nemi megkülönböztetésre. Észrevéti vele, hogy a másik nembeli olyan valaki, akitől óvakodnia kell, akit nem szabad úgy szeretnie, mint apát, anyát. Megismerteti a „tilos” fogalmával és ily módon a tiszta, ártatlan gyermekajk csókját, a legtisztább, az ösztönszerű gyermekszerelem megnyilvánulását, öntudatos, szándékos vétékké teszi. Ebből az első hibából csirázik ki a női lelket megölő betegség. Az a gyermeklélek, amely az életadó anyaméltól ösztönszerű mozdulatokkal simogatta, később ösztönszerűleg

csókolta, korán öntudatra ébresztve, elveszti minden naivságát. Meglát, meghall mindent. Megjegyzí azokat a szavakat, amiket a cselédektől lesett el és csak olyankor használja, mikor a föl-nöttek nem hallják. A gyermekek társalgására jellemző a következő eset: Sétáltam és egy kirakat előtt észrevettem két úri-ruhába öltözött gyermeket. Egyik fiú volt, a másik lány. A többek között egy selyemruhás baba volt kitéve, amely egy gyönyörű ágyacskában feküdt.

— Tudod, melyiket szeretném én? — szólt a kis lány.

— Melyiket?

— Azt a selyemruhásat.

— Ha te azt szeretnéd, akkor az a te szeretőd — jegyezte meg a fiú.

— Hát te melyiket szeretnéd — kérdi most újból a kis lány.

— Én azt a babát az ágyban, az meg lenne az én szeretöm.

— De akkor neked mellé kell feküdni az ágyba — így a kis lány.

Én tudom, hogy ezek a gyerekek, akik mindezt hangosan mondták egymásnak, nem tudták, hogy mit beszélnek. Csak beszéltek szavakat, amiket akkor hallottak, amikor a kedvesét fogadó cseléd felügyeletére voltak bízva.

Hiába mesélnek aztán ezeknek a gyerekeknek a gólyáról. Hiába mondják, hogy az ablakon át hozták éjfél után a babát, úgy engedte be a papa. Ezek a gyerekek nem hisznek a gólya-elméletben.

Az eleven élet és a körülmények minduntalan ellenkezésbe jönnek a neveléssel, különösen a lányneveléssel. És mennél jobban nő a gyermek, mennél nagyobbakat kell neki hazudnia, annál szembeszökőbb lesz, hogy a való élet és a nevelés homlokegyenest ellenkeznek egymással.

Csak a küszöböt lépje át, csak az utcára menjen ki a lány, egész más képet lát maga előtt, mint amit neki otthon festenek az életről. A kirakatok tömve vannak képekkel, melyeken félig öltözött férfiak és nők ölelkeznek különféle helyzetben. Jönnek eléje az összesimuló párok. Megüti fülét a részeg ember ordítása, káromkodása. Falakon, sokszor a kövezeten, jelképes rajzokat lát, amelyek mind-mind az egyesülésről beszélnek. Az egyesülésről, a szerelemről, amit titkolnak a lány előtt, amiről dehogy is beszélnének neki! Amit agyonhallgatnak, mintha nemlétező dolog volna, noha jól tudják, hogy a szeplőtlen fogantatás csak egyszer esett meg, az is csak a bibliában.

Idővel eljő a leány nővé való fejlődésének az ideje, vagyis föllép a hónapszám. Az anyának ekkor el kellene mondania a leányának, hogy nővé fejlődött. Ekkor kell neki beszélni a nő hivatásáról, rendeltetéséről, természetéről. Ne legyen úgy, mint most, hogy az anyák agyonhallgatják, minden magyarázat nélkül hagyják ezt a dolgot. Legjobb esetben egy e célra szolgáló alsó ruhával intézik el, ama megjegyzés kíséretében, hogy nem szabad erről a dolgról beszélni soha. A leány tehát abban a tudatban él, hogy egész életében, életének minden hónapjában el kell neki szenvedni egy utálatos, undorító, átkos processzust, amelynek nincs semmi más célja, minthogy ostora legyen életének. Elkese-redik a természet ellen, amely ilyen mostohán bánik a nőkkel. Meggyűlöli a menstruációt, amelyet emellett még utál, szégyel is. Ép ezért örül, ha elmaradozik egy pár hétre, ha késik és nincs rendesen. Ha megvan, úgy néha nem vált tiszta ruhát, mert a lányok jó része csak arcát szépíti, de testével, az elbujtatott, kiátkozott testtel nem törődik, azt nem ápolja. És a leg-elegánsabb toalett bizony sokszor undok képet fed. Nagyon sok leánybetegségnek, kiütésnek, kellemetlen bőrbajnak, szag-nak magyarázata az elhanyagolt menstruáció.

Nemcsak közvetlenül a test ellen vét mai nevelésünk: a leány nőiségét, mint szégyelni való dolgot látja maga előtt. Látja, hogy édesanyja, hogy a többi asszonyok és lányok épúgy titkolóznak, mint ő. Nem kell-e okvetlenül arra a gondolatra jönnie, hogy épen úgy, mint ahogy a menstruáció szégyelni való és épen ezért vagy bűnös, vagy pikáns dolog, bűnösek, pikánsak, a többi dolgok is, amit eltitkolnak előtte. Így terelődik a szemérmes nevelés mellett bűnös irányba a leányok gondolkodása, amelyben már korán csíráztak a magvak, amelyeket az első tévedések vetettek oda. Hogy milyen vígan burjánzó dudva lesz ezekből a magvakból, bizonyítják azok a tipikus leányalakok, akiket ismertem, felnőni láttam. Bemutatom őket. Ékesen szóló, szomorú bizonyítékai ők annak, hogy mire vezet a „szemérmes nevelés”.

## I.

Elöttem cseperedett föl. Tíz esztendő koráig alig olvasott egyebet iskolás könyvénel. A gólyáról, mint szentírásról beszéltek neki. Tizennégy éves elmúlt és még otthon az *Én Újságomat* olvasgatta, Gaál Mózesért hevült. Az iskolában, mert polgáriba járt, természetesen Bánk-bán tragédiájáról, a regényről és a hőskölteményről — persze kihagyásokkal — beszéltek neki. Így

aztán valóságos Babel lett a feje. Ekkor került családjához felnőtt leányrokonuk, kihez vőlegénye járt. A leány figyelni kezdett. Lángoló szemmel, piros arccal leste a suttogók minden mozdulatát. Egyszer a fiatal pár odabenn csókolódzott. Láz fogta el. Összetépte a zsebelijét és mikor észrevette, hogy ránézek vérvörös arccal rohant ki. Úgy járt-kelt a házban, mint a tolvaj. Szemei mindig bújtak. Rajtacsíptem, hogy a szobaleányt gyötri kínozza, mert nem akart neki Pistájáról beszélni.

— Mit csinálnak maguk együtt? Csókolóznak? Hát még? — faggatta szenvedélyesen.

Zsúron volt barátnőjénél. Az asszonyok a másik szobában zajongtak. Előkerült a kártya. Mentül tüzeesebb lett a rampli és hangosabb az asszonyszoba, annál jobban csöndesedett a lányoké. Figyeltem rájuk, ő beszélt odabenn:

— Leszálltam az ágyról. Lábújjhegyen mentem, még papucsot sem húztam. Tudjátok, hogy a mama nakkaszliján mindig ég a mécs. Lassan húztam el a függönyt, amelyik a mi hálónk és a mamáéké közt van. Főlagaskodtam és láttam —

És elbeszélte szülei szerelmi ölelését . . .

## II.

Az udvarunkon lakott. Kereskedelmibe járt. Csinos, szőke-fejű baba volt. Nagy, madonnaszemekkel. Hangja igazán arra teremtődött, hogy Ave Máriát énekeljen. Már május volt. A nyitott ablaknál ültem és a baba — így hívták otthon — barátnőivel a szomszédos lugasban beszélgetett.

— De nem lehet bevenni.

— Mért ne lehetne? Gazdagok, jár tánciskolába, zsúrokat is tart.

— De nincs udvarlója és kijelentette, hogy nem ad randevút, még ha lenne is.

— Az nem baj. Jól tudjátok, hogy klubunknak épen az a célja, hogy a szerelemre tanítson. Majd beugratjuk, — ezt a baba mondta. Állandóan figyeltem ezután a babát és barátnőit. Így tudtam meg lassankint, hogy „Szerelemklub”-jok van. Ezt évről-évre átadják az (utánuk következőknek. A klubnak csak az lehetett a tagja, aki „szeretőt tartott”. Szórol-szóra így mondták ők. Az elnöknek legalább egyszer kellett hetenkint találkára mennie. Természetesen mindent el kellett beszélnie a többieknek. Bár nem történt semmi, de ezt a semmit a legérzékenyebben és mindent a maga nyers, parlagi nevéen nevezve adták

elő. Bujálkodtak a legközönségesebb, útszéli kifejezésekben, így fölizgatva egymást, forró testükkel vágyakozó ölelésben fonódtak össze és bizonyos érintkezésekben kerestek kielégítést. Minden új tagot ilyen módon avattak föl.

Elköltöztem az udvarból. Eltűntek szemeim elől a baba és társnői. Hogy mi lett belőlük, nem tudom.

### III.

Tizenhét esztendő volt. Estéről-estére színházban volt. Vitték mindenféle darabhoz. Erősen használta a látcsövet. Fölnevetett a színészekre. Szerelmes volt a hősszerelmesbe és a primadonnába.

— Úgy szeretném megcsókolni, de most mindjárt, — szólt és összeharapta a fogait.

— Ugyan, tudja is magácska, mi a csók, — szóltam én.

— Azt hiszi a néni, nem tudom, — szólta el magát.

Volt egy unokafivére, az is olyan tizenhat esztendő forma. Mindig együtt voltak. Látogatóba mentem hozzájuk. Ott találtam őket együtt az asztalon könyökölve, olvasva. Annyira elmélyedtek, hogy már mellettük állottam, mikor még nem vettek észre. Megfigyelhettem félig nyitott ajkaikat, görcsösen összeszorított markukat és a beteg vágytól félrehúzódott arcukat.

— Mit olvasnak? — szóltam.

Majd összeestek, úgy megijedtek. Hebegtek, kínlódtak, úgy hogy szántam őket.

— No, ne féljenek tőlem.

Nem akarták mutatni a könyvet, de én elvettem és megnéztem. *Egy b. . . . lyház rejtelvei* — ez volt a címe. És volt ott még más is a matrac alá rejtve. És sok minden történt abban a fehér lányszobában. Megtettek együtt mindent, mindent — egy dolog kivételével. És bevallották nekem, mert féltek. Reszketve, hol sírva, hol dühöngve. És én láttam, hogy itt már minden késő. Nem szólok az anyjának. Csak figyelem ezt a tizenhét éves félszüzet és várom, mi lesz?

### IV.

Tizennégy esztendő volt, mikor behozták faluról a zár-dába, ahol én is voltam. Naiv volt. Naiv, a szó valódi értke mében. Egészséges, piros, bájos arcából tágra húzódva nézteltiszta szemei az emberre. Félrehúzódott a többiektől, úgy hallgatta beszélgetésüket. Látszott, hogy csodálja a társnőit. Azok-

nak tetszett a kis liba látható bámulata, hagyták egy pár napig. Egy este aztán körülvették és faggatták: „Beszéljen, mit tud?” De az nem tudott semmit. Hogy tudja-e már, honnan van a gyerek? Ő nem tudja. Nem tudja. Majd megmondják neki. Majd megtanítják rá. Sírt, kétségbe esett. Fenyegették, hogy mindig árulkodni fognak rá. Csábították. Adtak neki cukrot, ígérték, hogy megcsinálják a kézimunkáját. Addig beszéltek neki, amíg el nem szédítették. Ráállt, hogy levetkőzik előttük, teljesen. De nem bírta megtenni. Egy este, mielőtt észrevehette volna, megrohanták a többiek, amikor a fölügyelő testvér már pihenni tért. És megfosztották minden ruhájától. A borzalomtól egy pillanatra félrehúzódott egész arca. Kapkodott a ruhájáért és kezét tördelve rimánkodott. Aztán megadta magát. Ő is választott magának szeretőt, akinek ajándékait elfogadta. Meghallgatta a drasztikus történeteket, amiket mindig megmagyaráztak neki. Lassan, nem telt bele két hónap, beletanult mindenbe. Szomjazta a perverz gyönyörűségeket, betegen, lázasan bújt a szeretője ágyába, aki a férfi szerepét úgy töltötte be, hogy födetlen testük mentül nagyobb fölületen érintkezett. Mikor az apácák úgy akartak segíteni a dolgon, hogy minden növendeket olasz falakból készített cellákba csuktak be esténként, ő ép olyan betegen szorította magához társnőjének fönt átdobott ingét, mint a többiek.

## V.

Ez is zárdában nevelkedett. Borzasztó szemérmesen jött haza. Sápadtan, vérszegényen. Reggel, este miatyánkozott. Dél-előtt, délután festett, zongorázott, közben persze tömte magába a nyers kávé, ette a krétát és itta az ecetet. Anyja lőt-fut, dolgozik reggeltől estig. Ő persze óvakodik attól, hogy konyhaszag érje harmat arcoscáját. Még mindig borzasztóan fél a fiatal emberektől. Ha a szomszédba megy, akkor megkérdi, hogy ki van benn. Ha meghallja, hogy fiatalember is van, vissza fut, de beül az ablakba és várja, várja, míg kijön a fiatalember, aztán néz utána, amíg csak be nem fordul a sarkon ... Az első zsúrt tartotta. Voltak diákok is. A szent, mikor az első férfikéz érintette, fölélédt. Az éveken át belefojtott, erőszakkal elnyomott érzések egyszerre föllángoltak benne. Valósággal kereste az alkalmat, hogy a fiút megérinthesse. És mikor tánc közben átment a fiúval a másik szobába, egyszerre föllobbant benne nemének érzése. Vérének fölgerjedése elvette az eszét és vadul nyakába borult a fiúnak. Nyakába borult és ott a világos szo-

bában, ezer veszély közt, elbukott vele... A kis szentet néhány hónap múlva felvitték Budapestre egy titoktartó asszonysághoz...

\* \* \*

Azt tartom, felesleges a magyarázat: beszélnek magukért eme szájalomraméltó alakok, akik ma már nem kivételek, hanem elterjedt típust alkotnak. És ezek volnának arra hivatva, hogy egykor szerető hitvesekké, anyákká legyenek. Betölthetik e hivatásukat? Úgy lelkileg, mint testileg képtelenné válnak erre. Mert ők, akik önmagukat fertőzik meg, akik elvesztették szüzességüket anélkül, hogy asszonyokká lettek volna, akik minden sértést elkövettek a szerelem ellen, mialatt mindenáron meg akarták őt ismerni, sohasem fogják átérezni az igazi szerelmet. Nem, már azért sem, mert perverzitásaikkal elvetették magukban sok betegség előidéző okát. Nem is szabadna ezeket a félszüzeket orvosi vizsgálat nélkül nászágyukba bocsátani.

De hisz nem is anyaság vágya viszi őket a férj karjaiba. Ők csak azért óhajtják az asszonyi állapotot, hogy végre kielégítsék teljesen kíváncsiságukat. Kielégítsék vágyaikat, amelyeket a végsőig izgattak. Azért vetik le a pártát, hogy megismerjék a férfivel való egyesülést, amelytől valami földfeletti rendkívüli kéjt várnak. Ez viszi őket a férj karjaiba. Ez és nem a szerelem, amit a maga igazságában sohasem tudnak átérezni. De hogy is tudnának? Tanították-e rá őket? Vagy azt hiszik az anyák, hogy a szerelemre nem kell nevelniök lányaikat? Ep úgy, mint ahogy megtanítják őket apát, anyát, testvéreiket szeretni, mint ahogy megértetik velük, hogy ezeket miért kell szeretni, ép úgy kellene őket a szerelemre is nevelni. A fejlődő lélekkel együtt fejlődjék a szerelem szeretete, amely az egész világot fentartó erő, amely őt is föl fogja keresni, hogy általa betölthesse hivatását. Mind azt az időt, amit most az anyák arra fordítanak, hogy leányaikat „szemérmessé” — valójában pedig romlottá — tegyék, fordítsák arra, hogy megismertessék velük a szerelmet. Ha ezt megteszik, akkor a nászéjszaka nem a szerelem elbukása lesz, amelyben a leány még csalódik is, hanem az egyesülés, amelyben két teremő találkozik, hogy dicsőségesen életet alkosson. Az álszemérem sírva fakad a nászéjszakán és az ifjú férj, ahelyett, hogy szerelmes társat találna párjában, aki vele el tud merülni a szerelemben, gondolkodóba eshetik afölött, vajjon nem bűn-e a szerelem, amely könnyeket fakaszt. És e könnyekben elúszik az álszemérem. A leány, aki lesütötte szemét, aki minduntalan elpirult, de titokban



megfertőzte szűziességét, két-háromhetes asszony korában a zsúrokon családi életének legbensőbb dolgait, mint pikantériákat találja föl asszonytársnőinek. Az igazi szerelem, amely nem szemérmeskedik, nem süti le szemét, sokkal szentebbnek fogja tekinteni életének ama óráit, amelyben a szerelemnek áldoz, semhogy azt mások előtt profanizálja. Ez vonja meg a határvonalat az álszemérmeskedés és az őszinte szerelmi nevelés közt. Az álszemérmes, amelynek melegágyában vígan burjánzik a hazugság, azért süti le szemét, hogy elleplezze, amit tud, mert rossznak, bűnösnek tartja azt. A szerelmi nevelés fennen hirdeti, hogy nyomában világosság jár és tudás maradt utána. De a lánylelkek, akiket szárnyacsapásaival megérintett, megértették a szerelem fönségét, a nők hivatását. És ez a tudat olyan fehérséget kölcsönöz nekik, hogy egyáltalán nem fogják szükségesnek tartani lesütött szempillák mögé rejteni tudásukat.

Ma a lány a legutolsó pillanatig azzal igyekszik áttatni férfi társát, hogy nincsenek vágyai. És mialatt minden gondolatát a nászjé foglalkoztatja, hazudja, hazudja az utolsó pillanatig, hogy ő „ideális”. De miért? Mi szükség van erre? Emberi származásunk, a születésünk titka és a nőknek, legalább ma még a nők legnagyobb részének egyedüli célja, rendeltetése az anyaság. Ez a szerelmi vágyakkal együtt jár, sőt föltételezi azt. És ez szégyelni való dolog volna. Milyen lealacsonyítása az emberiségnek a fogamzás óhaját, a szerelmet, a szerelmi vágyat megvetésre méltónak, tagadni valónak tartani. Vajjon nem természetes-e eme vágyak? És nem meghatóbb, százszor meghatóbb lesz a férfinak, mikor az asszonyául kiválasztott párja bevallott vágyakkal, őszintén, szívesen adja át magát ölelésének, mint úgy tüntetni föl a dolgot, mintha erőszakos bünt követne el egy reábízott tudatlanságon . . .

Szerelmi nevelésre van szükség. A szerelem nevében követik ma el a lányok a legtöbb bünt. Meg kell őket tanítani a szerelemre, hogy fölmagasztosuljanak abban, amiben ma önhibájukon kívül vétkesek, bűnösök, alacsonyok . . .

**Haraszthyné Szederkényi Anikó.**

